HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאי למקום שאמה. דקתני מילתא פסיקתא ש"מ כל זמן אינו אלא אמה: **דלוגר ליה ריחיא לחבריה לטחינה.** לו המנה שוכר לזמן מעכשיו אלא שיטחון לו למזונות ביתו בשכרו: **לסוף חיעבר.** משכיר: **וזין ריחיא וחמרא.** לטחון בה מזונות ביתו: **לאחד וגו' ואחד נותן לה דמי מזונות.** ולא למכרינן שניהם יחנו לה מזונות ואע"פ שאין פסק לה כמיס מתחלה אלא מזונות חייבוהו לזמן למיסס כשיש לה מזונות ממקום אחר. הכא נמי אע"פ שאין פסק אלא טחינה עכשיו שאינו לריך יזן למיס: **טחון ואוסיב. וזין.** כאומה שלקחה: **טחון ואוסיב.** למזונותיך בשותה שאלי: **ולא אמרן.** אלא ליחיד: **אלא דלית ליה טחינה לריחיא.** שאין שוכר מוצא לטחון בשכר כל שעה לפיכך אומר לו אני יוצא בטל מטחון לך ולא אזן למיס: **אבל.** כל זמן שמוצא לטחון טחון בשכר ומוזן לזה למיס: **מדם סדום.** זה נהנה וזה לא חסר לא היו עושין טובה: **מתני' אי אפשי לזוז מבית בעלי. גמ'** ולא אמרן אלא דליח ליה טחינה אבל אית ליה טחינא לריחיא כגון זו כופין אותו על מדת סדום: **מתני'** אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלנו יש לך מזונות ואם אין את אצלנו אין לך מזונות אם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים זנין אותה והיא בבית אביה: **גמ'** תנו רבנן משתמשת במדור כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בעבדים ושפחות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכרים וכסתות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכלי כסף ובכלי זהב כדרך שמשתמשת בחיי בעלה שכך כתב לה ואת תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מגר ארמלותיך בביתי תני רב יוסף בבביתי ולא בבקתי אמר רב נחמן יתומים שמכרו מדור אלמנה לא עשו ולא כלום ומ"ש מדרבי אסי א"ר יוחנן דא"ר אסי אמר ר' יוחנן יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו מכרו התם לא משתעבדי להו מחיים הכא משתעבדי להו מחיים אמר אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו תניא נמי הכי מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ולא עוד אלא אפילו היא אומרת הניחוני ואבננו משלי אין שומעין לה בעי אביי שיפצה מאי תיקו: אמרה אי אפשי: וליתבו לה כי יתבה התם מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא ברכת הבית ברובה וליתבו לה לפי ברכת הבית ה"נ אמר רב הונא לשון חכמים ברכה לשון חכמים עושר לשון חכמים מרפא ברכה הא דאמרן עושר דתנן המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה מדד ולא משך לא קנה ואם היה פקח שוכר את מקומו מרפא דתנן לא יעלום אדם חטין ויניח על גבי מכתו בפסח מפני שמחמיצות ת"ר בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך נכנסו בניו אצלו אמר להם הזהרו בכבוד אמכם דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו מטה תהא מוצעת במקומה יוסף חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: הזהרו בכבוד אמכם: דאורייתא היא דכתיב כבד את אביך ואת אמך אם הואי אשת אב נמי דאורייתא היא דתניא כבד את אביך ואת אמך את אביך זו אשת אביך ואת אמך זו בעל אמך ויו"ו יתירה לרבות את אחיך הגדול הני מילי מחיים אבל לאחר מיתה לא: נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו מטה תהא מוצעת במקומה: מאי טעמא כל בי שמשי הוה אתי לביתיה ההוא בי שמשא אתאי שבבתא קא קריה אבבא אמרה אמתיה שתיקו דרבי יתיב כיון דשמע שוב לא אתא שלא להוציא לעז על צדיקים הראשונים: יוסף חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: סבור מינה בהדין עלמא הוא דקאמר כיון דחזו דקדים ערסייהו אמרי שמע מינה לההוא עלמא הוא דקאמר והאי דאמר הכי דלא לימרו מילתא הואי להו ועד האידנא נמי זכותו דרבי הוא דאהניא להו אמר להן לחכמי ישראל אני צריך נכנסו אצלו חכמי ישראל אמר להן אל תספדוני בעיירות והושיבו

ולא אמרן אלא דלית ליה טחינה לריחיא. מימה הואיל והמי עובדא בדלית טחינה לריחיא למאי מיבעיא ליה למימר התם תרי כריסתא לית להו הכא טחון וזין (ה) אפי' לן הוה מצכח מצכיר למיטחן ומיזן דהוה חד כריסתא לן הוה דמי למתני' דצמתניתין ליכא פסידא דצעל כי יכיל לה דמי מזונות ממה שהיה נותן מזונות עלמן אצל הסוכר לית ליה פסידא אס יתן אכר טחינה שהרי אינו מוצא לטחון ומכיסו יעצרך לפרוע ואמר רבי דצלאו הכי טעמא דטחון וזין טחון ואותיב הוה מצי לצטוליי המקח שלא יעצרך ליתן לו מגרש הואיל ואית ליה פסידא אצל מ"מ המצכיר יאמר כמו כן לדידי אית לי פסידא שכר ריחיא שלי ויכול לצטל המקח קודם זמן ומהי דתוכר לן יעצרך ליתן לו שכר מכיסו אצל לעבד הריחיים עד זמן שהתנו ביניהן לן יוכל הסוכר הואיל ומצכיר אית ליה פסידא אצל השתא דמצי למימר ליה טחון וזין טחון ואותיב ולית לך פסידא על כורחיך תניא לי הריחיים עד הזמן שהרי לי הוה פסידא ולך אין פסידא: **ה"ג שיפצא מאי.** ומס דצר הוא לומר מהו שמפסך וכן פי' ר"ח: **ברכת הבית ברובה.** פי' ר"ח כגון הס לתמרין (שצת דף קכב.) גר לאחד גר למאה וכן כל כהאי גוונא אין נותנין (ו) מזונן

מאי למקום שאמה. דקתני מילתא פסיקתא ש"מ כל זמן אינו אלא אמה: **דלוגר ליה ריחיא לחבריה לטחינה.** לו המנה שוכר לזמן מעכשיו אלא שיטחון לו למזונות ביתו בשכרו: **לסוף חיעבר.** משכיר: **וזין ריחיא וחמרא.** לטחון בה מזונות ביתו: **לאחד וגו' ואחד נותן לה דמי מזונות.** ולא למכרינן שניהם יחנו לה מזונות ואע"פ שאין פסק לה כמיס מתחלה אלא מזונות חייבוהו לזמן למיסס כשיש לה מזונות ממקום אחר. הכא נמי אע"פ שאין פסק אלא טחינה עכשיו שאינו לריך יזן למיס: **טחון ואוסיב. וזין.** כאומה שלקחה: **טחון ואוסיב.** למזונותיך בשותה שאלי: **ולא אמרן.** אלא ליחיד: **אלא דלית ליה טחינה לריחיא.** שאין שוכר מוצא לטחון בשכר כל שעה לפיכך אומר לו אני יוצא בטל מטחון לך ולא אזן למיס: **אבל.** כל זמן שמוצא לטחון טחון בשכר ומוזן לזה למיס: **מדם סדום.** זה נהנה וזה לא חסר לא היו עושין טובה: **מתני' אי אפשי לזוז מבית בעלי. גמ'** ולא אמרן אלא דליח ליה טחינה לריחיא אבל אית ליה טחינא לריחיא כגון זו כופין אותו על מדת סדום: **מתני'** אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלנו יש לך מזונות ואם אין את אצלנו אין לך מזונות אם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים זנין אותה והיא בבית אביה: **גמ'** תנו רבנן משתמשת במדור כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בעבדים ושפחות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכרים וכסתות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכלי כסף ובכלי זהב כדרך שמשתמשת בחיי בעלה שכך כתב לה ואת תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מגר ארמלותיך בביתי תני רב יוסף בבביתי ולא בבקתי אמר רב נחמן יתומים שמכרו מדור אלמנה לא עשו ולא כלום ומ"ש מדרבי אסי א"ר יוחנן דא"ר אסי אמר ר' יוחנן יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין מה שמכרו מכרו התם לא משתעבדי להו מחיים הכא משתעבדי להו מחיים אמר אביי נקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו תניא נמי הכי מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ולא עוד אלא אפילו היא אומרת הניחוני ואבננו משלי אין שומעין לה בעי אביי שיפצה מאי תיקו: אמרה אי אפשי: וליתבו לה כי יתבה התם מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא ברכת הבית ברובה וליתבו לה לפי ברכת הבית ה"נ אמר רב הונא לשון חכמים ברכה לשון חכמים עושר לשון חכמים מרפא ברכה הא דאמרן עושר דתנן המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה מדד ולא משך לא קנה ואם היה פקח שוכר את מקומו מרפא דתנן לא יעלום אדם חטין ויניח על גבי מכתו בפסח מפני שמחמיצות ת"ר בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך נכנסו בניו אצלו אמר להם הזהרו בכבוד אמכם דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו מטה תהא מוצעת במקומה יוסף חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: הזהרו בכבוד אמכם: דאורייתא היא דכתיב כבד את אביך ואת אמך את אביך זו אשת אב נמי דאורייתא היא דתניא כבד את אביך ואת אמך את אביך זו אשת אביך ואת אמך זו בעל אמך ויו"ו יתירה לרבות את אחיך הגדול הני מילי מחיים אבל לאחר מיתה לא: נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו מטה תהא מוצעת במקומה: מאי טעמא כל בי שמשי הוה אתי לביתיה ההוא בי שמשא אתאי שבבתא קא קריה אבבא אמרה אמתיה שתיקו דרבי יתיב כיון דשמע שוב לא אתא שלא להוציא לעז על צדיקים הראשונים: יוסף חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: סבור מינה בהדין עלמא הוא דקאמר כיון דחזו דקדים ערסייהו אמרי שמע מינה לההוא עלמא הוא דקאמר והאי דאמר הכי דלא לימרו מילתא הואי להו ועד האידנא נמי זכותו דרבי הוא דאהניא להו אמר להן לחכמי ישראל אני צריך נכנסו אצלו חכמי ישראל אמר להן אל תספדוני בעיירות והושיבו

מדרש אור השלם

ו. כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ:

שמות כ יא

גליון הש"ס

גמ' את אביך זו אשת אביך. עי' בכורות דף ו' ע"ל תוס' ד"ה וכ"ש: **שם** ה"מ מחיים. עי' רשב"ם ב"ב דף קלח ע"ב ד"ה ותמה אלא נמי הנעל וע"ש: **שם** כל בי שמשי הוה אתי לביתיה. והיה נלמה בנגלי ממולות שהיה לוצם בשבת ופוטר את רבים בקידוש היום ולא כשאר מתים שאם מפשיט מתנות כי לדיקים חיים ופוטרים בקידוש. ספר חסידים סי' תתקנ"ו: **שם** לחכמי ישראל אני צריך. עי' מדרש רבה פ' ויחי:

הגהות הב"ח

(ה) תד"ה ולא אמרן כו'. טחון וזין טחון ואותיב כו':

תוספות רי"ד

וכן לא יאמרו שניהם וכו': ההוא גברא דאוגיר רחיא לחבריה לטחינה פי' שיטחין בו בשכרם כל מה שצריך לו לביתו לסוף איעבר זבין ריחיא וחמרא א"ל עד האידנא הוה טחינא גבך השתא הב לי אגרא דטחינה סבר רבינא למימר היינו מתני' דתנן אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות א"ל ר"ש מי דמי התם חדא כריסא לית לה אבל הכא מצי א"ל טחון וזבין [טחון] ואותיב פי' באותו שקנית תטחון בשכרה לאחרים ובאותו שהשכרת תטחון ותותיב (כריסך) [בביתך] כפי התנאי וה"מ היכא דלא שכיחא טחינה לריחיא אבל היכא דשכיחא טחינה לריחיא כגון זה כופין על מדת סדום: **מתני'** אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשים יכולים לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנים אותך אלא זנים אותה ונותנים לה מדור לפי כבודה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולים היורשים לומר לה אם את אצלנו יש"ל מזונות ואם אין את אצלנו א"ל מזונות ואם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים זנין אותה והיא בבית אביה: תניא לה אשת אביך זו אשת אב ואמך זו בעל אמך ואחיך הגדול מלמד שכך כתב לה ואת תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מגר ארמלותיך בביתי תני ר"י בבביתי ולא בבקתי פי' בבקתי בשדה ובבביתי בעיר ולא עוד אלא